

Služební zákon - kam ten zbytečný spěch?

eFocus

Jako učitel správního práva se dlouhodobě zajímám o problematiku zákona o státní službě. De facto právního mediálního hitu posledních týdnů. Snad jen nový občanský zákoník ho trumfuje.

Jde samozřejmě pro kvalitní fungování moderního demokratického státu o zákon klíčový, nikoliv však samospasný. A v posledním čase nabývám stále silnějšího dojmu, že nejen veřejnost, ale i mnozí politici (včetně prezidenta republiky) si od něj slibují přespříliš. A tlačí na jeho překotné přijetí. Navíc ho provázejí velké zmatky – což činí situaci na legislativním bojišti značně nepřehlednou.

Připomeňme si – nyní vedle sebe existují dva základní návrhy – tzv. Tejцова novela služebního zákona (poslanecká iniciativa z prosince 2013, resp. července 2013) a Rusnokova novela (leden 2014, taktéž vychází z 12 let starého služebního zákona, aktuální vývoj: 3.2.2014 byl citovaný návrh služebního zákona Jiřího Rusnoka stáhnut z legislativního procesu stávající vládou premiéra Sobotky.). Tejčov původní návrh se navíc dostal do koaliční mlýnice a také doznal (a patrně ještě dozná) změn. Takže nebohý Jeroným T. (pozn. pro redakci v rámci fair play přiznávám, poslanec Tejč je můj bývalý spolužák z brněnských práv a dokonce jsme spolu kdysi hrávali squash) se možná nakonec podiví, co mu z prapůvodního návrhu zůstane.

Novelizace se v mnohém překrývají, nota bene obě vycházejí ze stejné právního předpisu z roku 2002. Z odborného pohledu se mi Tejцова varianta zdá propracovanější, prošla širší odbornou diskuzí než návrh Rusnokův. Nicméně obě se mi jeví jako šité horkou jehlou, s vizí abychom už hlavně nějaký služební zákon měli, když ho po nás EU chce.

Mám několik zásadních výhrad:

Oba návrhy počítají s tím – že většina platu státního úředníka by měla být pevná, tedy konec zejména měsíčnímu osobnímu ohodnocení, různým odměnám etc. Dojde (pakliže to projde) k úplnému zrušení smluvních platů.

Jak však chceme do státní správy přitáhnout a hlavně pak udržet kvalitní dynamické muže a ženy? Jak chceme lidi motivovat - pochvalami? Navrhovaná jediná motivační finanční složka - až(!) jeden měsíční plat na konci roku mi přijde nedostatečná.

Systém pevných platů přitahuje z povahy věci spíše lidi toužící po klidu a bezpečí. Někteří politici a právníci sarkasticky říkají: počkejte až bude v Česku nezaměstnanost 15-20 procent, to se pak lidé do státní správy pohnou i za nižší platy. V této situaci zaplatpánbůh zatím nejsme, a to i kdyby jeden z koaličních partnerů propustil polovinu lidí ze svých firem.

Pokud chceme dostat kvalitní lidi do státní správy, tak je musíme zaplatit, jinak to nejde! A když už máme veřejných peněz méně (jakože opravdu máme), proč je nerozdělovat více motivačně? Ať úředník, který se fláká má znatelně menší plat než jeho pracovitější kolega. Samozřejmě je mi jasné, že fixní platy jsou organizačně jednodušší. To však přece není cesta k získání kvalitních lidí.

Vzdělávání

Politici chtějí posílit vzdělávání úředníků, ale současně na tom chtějí ušetřit. Hezky se to poslouchá, ale v praxi to reálně nejde. Nejde steak jíst i ho mít. Zákon dopadne až na 75 tisíc lidí, a mlčky se předpokládá, že všichni do konce roku 2016 úspěšně složí úřednickou zkoušku. K čemu toto nákladné divadlo, které mj. zaměstná stovky zkoušejících a organizujících? Nebylo by lépe čas, peníze a síly věnované zmíněným zkouškám strategicky delegovat na něco jiného, třeba právě na vzdělávání či na odměny úředních osob? Kdo a vlastně proč bude přezkušovat třeba úředníky ze specializovaných ústředních orgánů státní správy – jako je ERÚ, ÚOHS a další - kde lidé vykonávají specializované vysoce odborné agendy, kterým rozumí pár lidí v republice, kteří jsou většinou zaměstnání právě na tomto úřadě (či jsou v důchodě a nebo jsou zaměstnání u subjektů, které jsou právě těmito správními orgány dozorovány)?

Závěr

Vzhledem k žánru, zde nemůžu představit všechny své námitky vůči připravovanému služebnímu zákonu, ale říkám odpovědně – Festina lente. Takřka 12 let se „prospalo“ a nyní doháníme překotně co se dá. Pánové a dámy, nebylo by lepší ještě rok či dva důsledně připravit nový zákon, včetně související legislativy? Jelikož nejsem politik tak můžu klidně říci - kam ten zbytečný spěch? Jedna ze stran by mohla novelizovat svůj slogan na: *My nejsme politici, my přemýšlíme a pak teprve děláme*. Hlavním vodítkem by zde mělo být – potřebujeme zákon kvalitně nikoliv rychle připravený. Děláme ho pro sebe, nikoliv pro EU.

Satirický šleh závěrem – i např. Řecko anebo Rumunsko mají své služební zákony. A kvalita státní správy, tam - řečeno gentlemansky - vykazuje také určité nedostatky. Zákon o státní službě rozhodně není všelék a jeho zbrklé užití by mohlo vést k zhoršení stavu českého pacienta!

JUDr. Petr Kolman, Ph.D.,
odborný asistent na PF MU v Brně
právník a publicista

© EPRAVO.CZ – Sbírka zákonů , judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Recenze publikace: Chalupa, R. Zákon směnečný a šekový – komentář směnečné části. Zákon o mezinárodním právu soukromém – komentář směnečné části. Praha: Leges, 2021, 646 s.](#)
- [Recenzia](#)
- [Budoucnost je v technologiích i udržitelnosti](#)
- [Anotáční recenze: Vyvlastnění a vyvlastňovací řízení](#)
- [Věznice jsou přeplněné a věznění příliš drahé. Knihou Tresty budoucnosti chce INFO.CZ](#)

[otevřít diskuzi o změnách](#)

- [Recenze na knihu: Zdeňková, V., Seidlová, M., Čornejová, H., Peterová H.: Jak správně vytvářet a využívat FKSP: Jak postupovat při poskytování příspěvku na stravování.](#)
- [Recenze na knihu: Zuzana Strnadová: Co by měl vědět příjemce dotace. 1.vyd. Praha: GRADA Publishing, a.s., 2019, ISBN: 978-80-247-3076-9](#)
- [Ondřej Chmela: Zrušení poplatku za podnět k ÚOHS lze považovat za správné](#)
- [Anotační recenze: Koudelka, Z., Průcha, P., Zwyrtek Hamplová, J.: Zákon o obcích \(obecní zřízení\) – Komentář. Praha: Leges, 2019, 480s](#)
- [Pražské finále osmého ročníku konferencí Soukromé právo](#)
- [Recenze: Jakub Tomšej a kolektiv – Zaměstnávání cizinců v České republice](#)